

GENOTIPO ĮTAKA GALVIJŲ AUGIMO SPARTAI, JAUTIENOS CHEMINEI SUDĖČIAI IR CHOLESTEROLIO KIEKIUI

Aldona Baltušnikienė¹, Vigilijus Jukna²

¹*Biologinės chemijos katedra, Veterinarijos akademija, LSMU*

Tilžės g. 18, LT-47181 Kaunas; tel. +370 37 36 21 51; el. paštas: aldonabalt@lva.lt

²*Gyvulinkystės katedra, Veterinarijos akademija, LSMU*

Tilžės g. 18, LT-47181 Kaunas

Santrauka. Straipsnyje pateikti duomenys apie genotipo įtaką galvijų augimo spartai, svoriui, mėsos cheminei sudėčiai, tarpraumeninių riebalų ir cholesterolio kiekiui. Tirti 500 dienų Lietuvos juodmargiai, Lietuvos žalieji, šarolė, simentaliai, aubrakų ir šių grynaveislių galvijų mišrūnai su lietuviškosiomis pieninėmis karvėmis.

Palyginti su Lietuvos juodmargiais daugiausia svėrė šarolė (+168,5 kg; $p < 0,05$) ir simentaliai (+110,5 kg; $p < 0,05$), Lietuvos žalučių x šarolė (+45,5 kg; $p < 0,05$) ir Lietuvos juodmargių x simentalių (+34,8 kg; $p < 0,05$) mišrūnai. Ta pati tendencija pastebėta ir priesvorio rodiklio – šarolė priaugo 168 g ($p < 0,01$), simentaliai – 118 g ($p < 0,05$), Lietuvos žalučių x šarolė mišrūnai – 87 g ($p < 0,01$) ir Lietuvos juodmargių x simentalių mišrūnai – 82 g ($p < 0,05$).

Sausųjų medžiagų kiekis kito nuo 24,7 proc. aubrakų mėsoje iki 26,1 proc. Lietuvos žalučių x simentalių mišrūnų mėsoje. Reikšminiai skirtumai pastebėti tarp baltymų kiekio skirtingoje jautienoje, tačiau nei grynaveislių, nei mišrūnų grupėje nenumatyta koreliacija tarp sausųjų medžiagų ir baltymų kiekio.

Skirtingo genotipo galvijų *M. longissimus dorsi* raumenyse tarpuskaidulinių riebalų kiekis kito nuo 1,10 iki 2,72 proc. Daugiausia jų – Lietuvos juodmargių ir Lietuvos žalučių mėsoje, mažiausiai – aubrakų ir šarolė galvijų mėsoje ($p < 0,001$).

Cholesterolio nustatyta 48,5–57,5 mg/100 g. Palyginti su Lietuvos juodmargiais grynaveislių galvijų cholesterolio buvo 1,1–15,5 proc., mišrūnų – 6,8–14,4 proc. mažiau. Didžiausios šio rodiklio vertės gautos tiriant Lietuvos juodmargių ir Lietuvos žalučių mėsą. Vis dėlto šių veislių mišrūnų mėsoje (Lietuvos juodmargės ir Lietuvos žaliosios su aubrakais) buvo reikšmingai sumažėjęs cholesterolio kiekis – atitinkamai 11,7 ir 14,4 proc. ($p < 0,05$). Koreliacija tarp cholesterolio ir tarpraumeninių riebalų kiekio buvo labai silpna ($r < 0,32$).

Raktažodžiai: priesvoris, baltymai, tarpuskaiduliniai riebalai, cholesterolis, buliai, raumuo.